

Utfodring av djur med livsmedel som inte längre är avsedda att användas som livsmedel

1. Definitioner

Förutsättningarna att utfodra djur med livsmedel som inte längre är avsedda att användas som livsmedel bestäms i enlighet med om livsmedlet som inte längre är avsett att användas som livsmedel är av animaliskt eller vegetabiliskt ursprung.

1.1 Animaliskt ursprung

Livsmedel av animaliskt ursprung som inte längre är avsedda att användas som livsmedel avses råa eller beredda livsmedel som inte längre lämpar sig som människoföda, antingen av kommersiella skäl eller på grund av tillverkningsproblem eller förpackningsdefekter eller andra defekter som inte innebär någon risk för människors eller djurs hälsa. Livsmedel av animaliskt ursprung som inte längre är avsedda att användas som livsmedel kan uppkomma också i handeln i samband med hantering av livsmedel, till exempel vid rensning av fisk eller styckning av kött. Vanligen är de biprodukter i kategori 3 om vilka det bestäms i biproduktförordningen. Före detta livsmedel som innehåller kött, liksom köttpiroger och köttbuljong avses vara av animaliskt ursprung.

1.2 Icke animaliskt ursprung

Exempelvis bageriprodukter (så som gräddtårter eller karelska piroger), sötsaker eller pasta som innehar ingredienser av animaliskt ursprung (så som mjölk eller ägg) räknas som av icke animaliskt ursprung.

1.3 Matavfall

Med matavfall avses rester av mat som samlats in exempelvis i samband med massbespisning, i restaurangkök eller privathushåll. Matavfall uppstår inte om livsmedlet inte har varit framsatt utan enbart förvarats exempelvis i kylan i ett centralkök. Matavfall får inte användas vid utfodring av livsmedelsproducerande djur, oberoende av om det innehåller animaliskt avfall eller inte. Det får enbart ges till sällskaps- och pälsdjur. Med bioavfall avses matavfall som placerats i ett avfallskärl.

1.4 Livsmedelsproducerande djur

Som livsmedelsproducerande djur betraktas exempelvis svin, minisvin, nöt, fjäderfä, häst, ren och vildsvin, oavsett om de hålls i livsmedelsproduktionssyfte eller inte.

2. Förutsättningarna att utfodra djur med livsmedel som inte längre är avsedda att användas som livsmedel

Livsmedel som inte längre är avsedda att användas som livsmedel får användas som djurfoder på följande villkor.

- Livsmedel av animaliskt ursprung som inte längre är avsedda att användas som livsmedel, fränsett mjölk- och äggprodukter, får användas endast vid utfodring av andra än livsmedelsproducerande djur. Livsmedel av icke animaliskt ursprung som inte längre är avsedda att användas som livsmedel får användas som foder också för livsmedelsproducerande djur.
- En aktör som säljer eller överlåter livsmedel som inte längre är avsedda att användas som livsmedel för användning som foder måste säkerställa att produkterna är av bra kvalitet och lämpar sig som foder för djurarten. Förskämda produkter eller produkter som annars är av dålig

kvalitet får varken säljas eller överlåtas som foder. Produkterna ska märkas tydligt så att mottagarna av fodret vet vad de får. Av märkningarna ska framgå

- att produkten är avsedd att användas som foder och att den inte längre är ett livsmedel (till exempel identifieringsmärkningarna måste tas bort)
- vilken djurart produkten är avsedd för,
- rekommenderad användningstid och förvaring,
- i fråga om frysta produkter infrysningsdatum.

Det går att avvika från märkningskravet om till exempel ett häststall avhämtar gammalt bröd från ett bageri vid dagens slut. Däremot accentueras märkningskravet och åtskiljandet från livsmedel om produkterna finns till exempel i frysdiskar så att konsumenterna själva kan ta av dem.

- Djur kan också utfodras med produkter vars bäst före datum har gått ut och produkterna därför inte säljs eller marknadsförs som människoföda. Livsmedel som är försedda med märkningen 'sista användningsdag' eller 'utgångsdatum' ska överlåtas för användning som foder senast den dag som följer på datumet i fråga. Alternativt kan de frysas ner senast den dag som följer på den sista användningsdagen om avsikten är att ännu därefter överlåta dem för användning som foder.
- En aktör som säljer eller överlåter livsmedel som inte längre är avsedda att användas som livsmedel för användning som foder måste registrera sig som foderföretagare om produkterna överlåts som foder för livsmedelsproducerande djur eller pälsdjur. I de fall där överlåtelsen är av engångsnatur krävs ingen registrering. Överlåts produkterna som foder till icke livsmedelsproducerande djur (utom pälsdjur) förutsätts inte någon registrering ens om försäljningen sker regelbundet.
- En affär som levererar livsmedel som inte längre är avsedda att användas som livsmedel för användning som foder, måste beskriva verksamheten i sin egenkontroll så att det inte uppstår oklarheter kring vart produkterna har levererats. När foder säljs i affären måste det lagras och förvaras åtskilt från livsmedel.
- När livsmedel som inte längre är avsedda att användas som livsmedel marknadsförs till andra än privatkonsumenter måste man beakta om dessa produkter hör till biprodukter av kategori 3. Då tillämpas både kraven i foderlagstiftningen och kraven i biproduktförordningen på bearbetning, märkning, lagring och transport av dem. Det här innebär bland annat att en aktör som tar emot biprodukter ska vara antingen registrerad eller godkänd enligt biproduktförordningen i förekommande fall och att biprodukterna ska märkas korrekt. Varan ska åtföljas av ett handelsdokument (fraktsedel) varav framgår de uppgifter som förutsätts i lagstiftningen. Dessa krav gäller inte när livsmedel som inte längre är avsedda att användas som livsmedel säljs direkt till konsumenterna för att användas till andra än livsmedelsproducerande djur.

3. Registrering som foderföretagare

Information om inledandet av verksamhet inom fodersektorn samt om registreringen som foderföretagare och registreringsblanketten finns på Ålands landskapsregerings webbplats på adressen <https://www.regeringen.ax/naringsliv-foretagande/foder/registrering>

Foder som ska ges åt livsmedelsproducerande djur får skaffas endast från registrerade foderföretagare eller primärproducenter. En förteckning över registrerade foderföretagare och en förteckning över registrerade primärproducenter finns på Ålands landskapsregerings webbplats på samma adress som ovan.

4. Exempel

- a) En affär vill överlåta animaliska livsmedel som inte längre är avsedda att användas som livsmedel direkt till konsumenterna för att användas som hundmat.
  - Affären måste märka varje förpackning så att det står helt klart för kunden att det inte längre är frågan om ett livsmedel (se märkningskraven ovan).
  - Affären måste hålla produkterna åtskilt från livsmedel.
  - Affären måste överlåta produkterna senast den dag som följer på den sista användningsdagen eller alternativt frysa ner produkterna.
  - Affären måste beakta att alla livsmedel inte lämpar sig för utfodring av hundar: affären ansvarar för lämpligheten om den marknadsför produkterna för hundar.
  - Affären ska beskriva verksamheten i sin egenkontrollplan och föra bok över produkter som övergått till att användas som foder.
  - Affären behöver inte registrera sig som foderföretagare.

- b) I anslutning till ett bageri finns en affär i vars närhet det ligger ett häststall som vill avhämta gammalt bröd till hästarna vid dagens slut.
  - Bageriet måste registrera sig som foderföretagare.
  - Bageriet ska beakta verksamheten i sin egenkontrollplan.

- c) Ett centralkök vill överlåta livsmedel som inte längre är avsedda att användas som livsmedel för att användas som djurfoder.
  - Köket måste registrera sig som foderföretagare om det överlåter till livsmedelsproducerande djur.
  - Mat och matavfall som stått framme får överlåtas enbart för utfodring av pälsdjur. Matavfall som användas för utfodring av pälsdjur får inte vara skämd eller innehålla främmande föremål.
  - Mat av icke animaliskt ursprung som inte har satts fram får överlåtas för utfodring av livsmedelsproducerande djur (inbegripet före detta livsmedel innehållande ägg och mjölk).
  - Mat av animaliskt ursprung som inte har varit framsatt får överlåtas till icke livsmedelsproducerande djur och pälsdjur.
  - Köket ska beskriva verksamheten i sin egenkontrollplan

5. Central lagstiftning

Biproduktförordning (EG) nr 1069/2009, artiklarna 10 och 14

Biproduktförordningens verkställighetsförordning (EG) nr 142/2011, artiklarna 17 och 24

Foderhygienförordning (EG) nr 183/2005

Biproduktlag 517/2015

Foderlag 86/2008, 6 §

Förordning om bedrivande av verksamhet inom foderbranschen 960/2014

Anvisningens bindande verkan och iakttagandet av den

Myndighetens verksamhet ska bygga på behörighet enligt lag och lagen ska följas noggrant inom myndighetsarbetet. Myndigheternas anvisningar är till sin juridiska karaktär inte bindande för andra myndigheter eller aktörer. Frågor som rör tillämpandet av lagstiftningen avgörs i sista hand av domstol.

Denna anvisning innehåller såväl lagstiftningshänvisningar inklusive nummer som tolkningar av tillämpandet av lagstiftningen. Lagstiftningen är tydligt åtskild. Tolkningarna i anvisningen är Ålands landskapsregerings syn på hur lagstiftningen borde tillämpas.